

громадян, громадський порядок тощо – забезпечують правоохоронні органи; 2) державна безпека – забезпечують спецслужби; 3) військова безпека – забезпечує військова організація України; 4) інші: економічна, соціальна, екологічна, політична безпека. Кожен із цих видів потребують свого окремого дослідження, проте всі вони об'єднуються під єдиним поняттям «сектор безпеки».

Необхідно, що проблеми і завдання формування та розвитку сектора безпеки України за сучасних безпекових умов дедалі актуалізуються і потребують своєчасного їх вирішення як у науковому, так і законодавчому плані. Для цього необхідно не тільки вдосконалити понятійно-категорійний апарат, а й законодавчо закріпити і визначити цей сектор безпеки як складову підсистему системи національної безпеки, його ознаки, склад та структуру, механізм його функціонування в мирний час та особливий період, а також стратегічне керівництво ним, його завдання і порядок взаємодії та застосування у передбачених законом випадках тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Кузьмук О. І. Від Воєнної організації до Сектора безпеки і оборони України. *Наука і оборона*. 2012. № 4. С. 12–21.
2. Юридическая энциклопедия. Т. 1. Киев : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 1998. 669 с.
3. Стратегія національної безпеки України «Україна у світі, що змінюється» : увед. в дію указом Президента України від 08.06.2012 № 389/2012 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389/2012> (дата звернення: 07.07.2017).
4. Шерр Д. Реформа сектора безпеки в Україні: західний погляд // Освітні аспекти реалізації Цільового плану Україна – НАТО 2004 в структурах сектору безпеки держави : матеріали та док. міжнар. семінару, 17–18 листоп. 2004 р. Дніпропетровськ, 2004. С. 28–32.

Одержано 08.11.2017

УДК 159.9.072:351.74

Яна Сергіївна ПОСОХОВА,

кандидат психологічних наук,

старший викладач кафедри соціології та психології факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3374-3930>

ЗДАТНІСТЬ ДО ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ФАКТОР УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТОРІВ ТА ДИСПЕТЧЕРІВ СЛУЖБИ «102» НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Необхідність вдосконалення професійної підготовки кадрів для Національної поліції України потребує деталізації вимог до рівня їх готовності ефективно виконувати професійні обов'язки, а також обумовлює необхідність формування та розвиток особистісних та ділових якостей особистості поліцейського. Психологічна підготовка працівників відділів «102» управлінь інформаційної підтримки та координації поліції «102» Головних управлінь Національної поліції України не є виключенням (далі – УІПКП «102» ГУ НПУ). Успішне виконання професійної діяльності операторами та диспетчерами служби «102» напряду залежить від їх психологічної підготовки, яка передбачає комплексне використання можливостей психологічної науки, її засобів, методів і технологій в професійній діяльності поліцейських. В умовах вдосконалення правоохоронної системи України та зростання психологічного навантаження на працівників поліції процес професійної підготовки особового складу зосереджений на впровадженні інноваційних моделей навчання, які спрямовані на імітацію реальної діяльності під час навчальних занять.

Ми вважаємо, що одним з пріоритетних чинників ефективної професійної діяльності операторів та диспетчерів служби «102» виступає здатність до прогнозування, яка спрямована на активізацію їх аналітичної та розумової активності, оптимізацію готовності до ризику та здатності прогнозувати результати своєї діяльності, що в свою чергу, впливає на розвиток

професійно важливих якостей особистості працівника служби «102» і, як наслідок, підвищення ефективності всього процесу професійної підготовки.

Професійна діяльність оператора служби «102» спрямована на прийом телефонного дзвінка та електронного повідомлення заявника, в якому міститься інформація про правопорушення та інші події та їх реєстрація за допомогою автоматизованого робочого місця «оператор «102»» (далі – АРМ). Професійна діяльність диспетчера служби «102» зосереджується на здійсненні керування нарядами поліції за допомогою АРМ «диспетчер» з метою оперативного реагування на заяви та повідомлення про правопорушення та інші події.

З метою дослідження здатності до прогнозування як чинника успішної професійної діяльності операторів та диспетчерів служби «102» УПКП «102» ГУ НПУ нами було використано опитувальник Л. О. Регуш «Здатність до прогнозування» [2, с. 291–295].

У якості вибірки виступили 272 працівників відділів «102» УПКП «102» ГУ НПУ. Діагностика проводилася серед операторів «102» в кількості 156 осіб та серед диспетчерів «102» – 112 осіб. Дослідження здатності до прогнозування за методикою Л. О. Регуш дозволило визначити рівень прогностичних здібностей випробуваних.

Високий рівень прогностичних здібностей виявлено у 23 % всієї вибірки, що говорить про такі добре розвинені якості мислення, як аналітичність, гнучкість, перспективність, доказовість. У 77 % з них виявлено середній рівень прогностичних здібностей, що може свідчити про труднощі в плануванні дій та прогнозуванні подій.

С. В. Забегаліна та А. В. Чигарькова в дослідженні здатності до прогнозування дійшли до висновку, що з метою вдосконалення військово-професійної підготовки військовослужбовців доцільно використовувати такі теоретичні і практичні моделі навчання, які сприяють розвитку прогностичних здібностей військовослужбовців. Авторки говорять, що: «Динамічно і ефективно на інтеграцію особливостей мислення (інтелектуальні, інтуїтивні властивості), знань, умінь, навичок, здатності до рефлексії та інших факторів успішного прогнозування в екстремальній ситуації може вплинути використання завдань на розвиток уваги, сприйняття і мислення професійного характеру» [1, с. 102].

Згідно з опитувальником було також виявлено відмінності показників прогностичних здібностей у групі операторів «102» порівняно з групою диспетчерів «102» (табл. 1).

Таблиця 1

Показник здатності до прогнозування операторів «102» та диспетчерів «102» (М ± m)

Шкали	Оператори «102»	Диспетчери «102»	p
Аналітичність	63,0 ± 1,33	56,0 ± 1,48	0,05
Обізнаність	46,0 ± 1,51	48,0 ± 1,34	-
Гнучкість	56,0 ± 1,82	53,0 ± 1,68	
Перспективність	58,0 ± 1,54	63,0 ± 1,04	0,05
Доказовість	61,0 ± 1,93	56,0 ± 1,04	0,05

Отримані дані свідчать про вірогідне підвищення показника аналітичності у групі операторів «102» на відміну від групи диспетчерів «102» (63,0 ± 1,33 проти 56,0 ± 1,48), $p \geq 0,05$, а також, показників, що відбивають доказовість та/або обґрунтованість виділених причинно-наслідкових зв'язків та гіпотез, логічність та послідовність дій (61,0 ± 1,93 та 56,0 ± 1,04 відповідно), $p \geq 0,05$, тоді як змін у показниках обізнаності та гнучкості виявлено не було.

Крім того, зафіксовані відмінності, які відбиваються у вірогідно більш високому показнику перспективності у групі диспетчерів «102» на відміну від операторів «102» (63,0 ± 1,04 проти 58,0 ± 1,54), $p \geq 0,05$, що свідчить про більшу здатність диспетчерів «102» передбачити перспективи розвитку подій під час виконання ними професійних завдань. Оскільки на диспетчера «102» покладена значна кількість функціональних операцій, які без усвідомлення остаточної цілі завдання виконати неможливо, вони орієнтовані на пошук перспективних дій, які забезпечують належне виконання професійного обов'язку.

Отже, врахування прогностичних здібностей в період професійної підготовки операторів та диспетчерів відділів «102» УПКП «102» ГУ НПУ дозволить сформувати особистісні якості, які мають стати підґрунтям для формування відповідних компетенцій та реалізації їх у професійній діяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Забегалина С. В., Чигарькова А. В. Способность к прогнозированию у военнослужащих при различных уровнях адаптивности и локуса контроля. *Психопедагогика в правоохранительных органах*. 2015. № 1 (60). С. 99–103.
2. Регуш Л. А. Психология прогнозирования: успехи в познании будущего. СПб., 2003. 352 с.

Одержано 07.11.2017

УДК 378.147

Наталія Олександрівна ПРИБИТКОВА,

науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
з проблем протидії злочинності
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7944-5712>;

Ганна Михайлівна ШОРОХОВА,

науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
з проблем протидії злочинності
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3639-7025>

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД У СФЕРІ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Обраний Україною шлях набуття членства у Євросоюзі вимагає зближення та інтеграцію національної економічної системи до систем країн ЄС. Це ставить Україну перед вибором запровадження тієї моделі розвитку, яка прийнята ЄС за базову, тобто моделі інноваційного розвитку.

Сучасна нормативно-правова база (закони, укази Президента, підзаконні акти у формі постанов Уряду, наказів центральних органів виконавчої влади тощо) стосовно науково-технічної та інноваційної діяльності налічує близько 200 документів.

Зокрема, національне інноваційне законодавство включає норми Конституції України, Господарського кодексу, законів України «Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрями розвитку інноваційної діяльності в Україні», «Про інвестиційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» та інших нормативно-правових актів, які визначають правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, встановлюють форми стимулювання державою інноваційних процесів і спрямовані на підтримку розвитку економіки України інноваційним шляхом.

Крім згаданих законодавчих актів, слід окремо відмітити прийняту Верховною Радою України 13 липня 1999 року *Концепцію науково-технічного та інноваційного розвитку України*. Концепція містить основні цілі, пріоритетні напрями та принципи державної науково-технічної політики, механізми прискореного інноваційного розвитку, орієнтири структурного формування науково-технологічного потенціалу та його ресурсного забезпечення. Вона визначає засади взаємовідносин між державою та суб'єктами наукової та науково-технічної діяльності, які ґрунтуються на необхідності пріоритетної державної підтримки науки, технологій та інновацій як джерела економічного зростання, складника національної культури, освіти та сфери реалізації інтелектуального потенціалу громадян [1].

У результаті аналізу основних положень закону України «Про інноваційну діяльність» можна дійти висновку, що законодавець під інноваціями розуміє новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [2]. Інновації можуть мати вигляд не тільки нового кінцевого продукту або ідей, а також і принципово нових методів роботи, нового підходу до управлінського процесу та підвищення кваліфікації працівників.